

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: En Strandvaskers Historie

Citation: Drachmann, Holger: "En Strandvaskers Historie", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 266. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann03tom-shoot-workid56471/facsimile.pdf> (tilgået 06. juli 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

EN STRANDVASKERS HISTORIE

„Netop akkurat — har I nogen Tobak hos Jer? — netop akkurat, som jeg si'er, saadan gik det til med ham. Hvad han var for en, om han var Tysker eller Engelskmand, eller om han kanske var en Holbænder, det kan jeg ikke si'e; for tale kunde han ikke, i det mindste ikke det, jeg véd af.“ —

Der var som sædvanlig flere i Stuen, der taite ad Gangen.

Da Ole Yvensen imidlertid begyndte, saa standsede Snakken omkring ham, og en rykkede hen paa Bænken og spurgte:

„Hva' er det, Ole?“

„Du kunde ha' hørt efter,“ svarede Ole, „saa havde Du nu vidst det. Men har Du maaske nogen Tobak hos Dig?“

Jo, det havde han.

Ole fik Tobakken og stoppede sin Pibe. Saa tog han fat forfra.

„Det var om ham, Strandvaskeren. Ser Du, det er mange Aar siden, tredive godt og vel, og den Gang var der Torsk derude i Farvandet. Nu kan man ligge og trække en to, tre Hundrede Favn og endda kun faa en halv Snes Kuller og slet ingen Torsk. Men i den Tid var der Torsk. Saa var det, at jeg var ude i Baaden med Jens Split og ham, Hans Nedenom, som vi kaldte ham, han, der siden druknede paa Amerika. Jens og jeg stod agter i Baaden og halede ind paa Redskabet, og Hans sad og roede paa Bjælken. Vi havde allerede faaet flere Snese inden Bords, saa strammer det paa en Gang saa svært i Linen, og Kendserne staar ganske stive nede i Vandet.

Naa, ha! væk! si'er jeg.

Hun er tung, si'er Jens. Hva' kan det mon være?

Hal bare ind, si'er jeg, saa faar Du det nok at vide!

Han haler ind, og jeg lægger Truget til Rette, hvor Kendser og Kroge skal ligge paa, for jeg troede, at det var en meget stor Torsk.

Sikken en! si'er Jens, som havde halet ind.

Jeg vender Hovedet i Vejret og ser ud i Vandskorpen.

Der kommer først en krum Arm op med en Haand, saa kommer Brystet og et Stykke af Hagen med Skæg under. Men saa gaar Brystet og Hagen ned igen, for der var en anden Krog, som havde faaet fat i Bukselinningen længere nede, og saa kommer der et Par Stavlesnuder lige op imod Baadsiden.

Hvor blev han af? raabte Jens, som havde slækket paa Linen.

Jeg varede ham ad, at han skulde hale ind igen, men ganske sindig. Og saa kommer han op for anden Gang, stiv og lang, og stod næsten lige ret op i Vandet.

Lad ham gaa! raabte Hans henne fra Bjælken.

Skal vi lade ham gaa igen? spurgte Jens, som stod med Linen i Haanden.

Jeg ser ud paa ham, og jeg ser ind i Baaden, og saa si'er jeg:

Han er ligegodt et Menneske!

Naa, saa haler vi altsaa ind, og vi faar Tag i ham og faar ham hevet ind over Lønningen. Der løb en forskrækkelig Mængde Vand af ham, og han var jo ogsaa lidt uhandterlig, slap i Ryggen ligesom en død Fisk; men vi fik ham da baksset forefter i Baaden og stavlet ham op med Ryggen imod Stævnen og Ansigtet vendt ud imod os.

Og der sad han.

Solen stod allerede lavt, og den skinnede ham lige i Øjnene. Alt efter som vi halede ind paa Linen og nu og da tog en Torsk af Krogene, kunde vi ikke lade være at dreje Hovedet en Gang imellem og skotte hen til ham, som han sad der med Ansigtet imod os.

Hans, som sad og roede paa Bjælken, fik ligesom en underlig Kløe i Nakken. Han flyttede sig urolig frem og tilbage paa Bjælken, og saa kiggede han over Skuldren forefter.

Hva' kigger Du efter, Hans? spurgte jeg.

Hans svarede ingenting, men gav sig til at fløjte.

En Fisker fløjter ikke i Baaden! sa'e jeg.

Lidt efter sa'e Jens:

Jeg synes, han glør paa os dérhenne!

Sniksnak! si'er jeg. Hvor kan en død Mand glo? --

En Stund efter sa'e Jens det samme igen, og Hans blev atter urolig henne paa Bjælken. Og just som vi havde halet den sidste Part af Linen til os, saa slipper Hans Aarerne og bøjer sig ned og snapper en stor Korsfisk (Søstjerne), som laa paa en af Bundtiljerne, og vender sig om og smelder Strandvaskeren den lige i Panden, saa den dækkede for det halve Ansigt.

Det skulde Du ikke ha' gjort, Hans! si'er jeg.

Det er meget muligt! svarer han. Men I kunde jo ladet være at tage ham om Bord. Hver Gang jeg har set til ham over Skuldren, saa har han gloet paa mig, og det er slet ikke nogen rar Fornemelse, oven i Købet naar man vender Nakken til! --

Naa; ved Solnedgang kommer vi da ind i Lødingen, og der staar flere Folk nede paa Stranden, og de raaber til os: hva' er det for en Kammerat, I har faaet om Bord hos Jer?

Vi svarede slet ikke noget, førend Baaden havde tøret.

Saa sprang vi ud og halede op; og der var flere, som tog et Tag i med; for man er jo altid hjælpsom mod hinanden, naar man ingen Havn har at lægge ind i.

Da vi nu havde faaet Køen paa Sandet, saa si'er jeg til dem, der stod omkring:

Nu kan I selv se, hvem det er, vi har faaet om Bord!

Saa skulde de jo alle sammen se paa ham. Og saa spørger den gamle Niels Skaffer:

Har han Ur paa sig, eller saadan noget?

Det har vi egentlig ikke tænkt paa! svarer jeg. Og jeg vilde til at knappe hans Stortrøje op; men saa varer Lodsoldermanden mig ad, at det turde jeg ikke, der skulde først Bud efter Politiet, og i hvert Fald maatte først Toldkonterløren spørges ad.

Jeg troede, at saadan en var toldfri! sa'e Hans og lettede lidt ved ham.

De gav sig til at le rundt omkring, og da man jo altid bliver køjter, naar Folk ler med en, saa gav Hans sig til at gøre allehaande Abekattestregger med ham.

Det synes jeg ikke om, og Du vil vistnok komme til at fortryde det! sa'e jeg.

Saa lod Hans være, og saa kom Toldkonterløren, dampende som en Hest og med sin Uniformsfrakke knappet skævt foran Maven i lutter Hastværk. Han var altid umaadelig emsig, naar der var noget paa Færde; for der var saa sjældent noget for ham at snuse i.

Hvad for Varer har I om Bord? raabte han langt borte.

Se selv efter, Hr. Konterlør! svarede jeg.

Nu havde imidlertid Jens smidt en Presenning ud over ham i Baaden, den Gang da Lodsøn sa'e, at vi ikke turde røre ham. Saa kommer Konterløren hen til Baaden og snøfter som en Hvalfisk og nysser og spytter og tørrer sin Næse i sit store røde Tørklæde, som altid hang agter ud af Uniformen.

Naar Folk! si'er han saa og bliver ganske venlig og ligefrem; hvad for Pillerier har I saa i Dag?

Der er i Grunden ingen Pillerier, Hr. Konterlør! si'er jeg.

Snak om en Ting, Ole. I har vel kadret lidt; men naar bare Kongen faar sit og Loven gaar sin Gang, saa er der jo ikke noget ulovligt deri!

Det var der nu heller ikke. Og saa tager Konterløren Presenningen væk! og der stod han med Presenningen i Haanden og saa' paa den fremmede i Baaden.

Strandvaskeren mælte ikke et Muk. Han var jo lovtlig undskyldt. Og Konterløren sa'e heller ikke noget; han var nok overrasket.

Fy for Fanden; han lugter jo! Og saa smed Konterløren Presenningen over ham igen.

Det var ikke videre høfligt, syntes jeg, al den Stund han dog var et Menneske, selv om han var død.

Saa sa'e Konterløren, at der skulde sættes Vagt og skikkes Bud til Politi og Byfoged eller Herredsfoged eller Ammand eller en

Skriver, — Pokker véd hvem; men en af disse Folk skulde hentes oppe fra Landsognet for at se efter, om Manden var rigtig død og ellers alting i sin Ordenlighed, og om han ikke førte Kolera med sig eller havde Kærestebreve hos sig eller Obligationer, saa at man kunde kende, hvem han var. Ingen maatte understaa sig til at røre ved ham forinden, sa'e Konterløren, og han blev saa ivrig ved at tænke og snakke om det alt sammen, at han rent glemte at ærgre sig over, at det ikke var noget andet „Pilleri“, vi havde bragt hjem med til ham.

Vi skulde holde rigtig Vagt! sa'e han; og saa fik vi to Musketter og en Sabel med Skede, for Konterløren var gammel Underofficer, og en Vagt uden Vaaben, det kunde han ikke tænke sig.

Vi satte da Vagten, og efterhaanden som Aftenen faldt paa, forsvandt Folk fra Stranden. Omtrent ved det Lag Klokken halv ti kom Konterløren, førend han gik til Køjs og inspicerede. Jeg stod med Sablen som den ældste, og de andre to, Jens og Hans, havde Geværerne; og jeg lod dem skuldre, da Konterløren var under Opsejling, og det kunde han lide.

Det er godt! sa'e han og tog til Kasketten. Nu er der gaaet Bud, og i Morgen Formiddag vil Autoriteterne være her; og lad mig nu se, at I holder Jer flinkt og ikke falder i Søvn; og dermed Gud befalet!

Maa jeg sende Hans hen i Kroen og hente lidt paa en Flaske? spurgte jeg.

Paa Flaske, under Gevær? Er Du gal! raabte han.

Ja, ja da! sa'e jeg sindig. Saa faar vi lade være; men saadan en Høstnat er lang og kold!

Naar man staar Skildvagt, saa fryser man ikke! sa'e han. Og saa drev han af.

Ikke saa snart var han ude af Sigte, saa stak Jens og Hans Geværerne ned i Baaden til Strandvaskeren, og Hans tog Flasken og lavede sig til at gaa.

Hvor skal Du hen? spurgte jeg og holdt Sablen frem.

Tag Du bare den Smørstikker til Dig! sa'e Hans. Jeg gaar begribeligvis efter noget til at vaage ved.

Han gik, og da han kom tilbage, delte vi Vagten ind i tre lige Hold, saaledes at de to havde tre Timers Frivagt, medens den ene gik med Sablen. Jeg havde den første Tørn, og de to stak sig ned under en Klit med en Stump Sejl over sig. Det havde naturligvis været bekvemst at lægge sig i Baaden med Storsejlet over sig. Men det havde de ikke rigtig Lyst til for det fremmede Kammeratskabs Skyld.

Nu var Maanen imidlertid staaet op, og den skinnede paa Stranden og paa Baaden og paa Presenningen, hvorunder Strandvaskeren

laa. Jeg gik alene op og ned og ned og op med Sablen under Armen og Næverne i Lommen. Jeg saa' ud paa Søen og op til Skyerne for at se, hvad Vind vi vilde faa til Morgen, og jeg saa' hen til Baaden og til ham under Presenningen, og jeg gik saadan i mine egne Tanker og tænkte paa Livets Besværligheder især for Sømanden, som aldrig er sikker paa Enden, naar han begynder paa Begyndelsen; og jo mere jeg tænkte herpaa, jo tungere blev Vagten mig, og jeg maatte love, at Hans havde været saa forsynlig med Flasken, for nu kunde jeg da faa en lille Opstrammer.

Saa gaar jeg hen til Hans og tager Flasken op af Lommen paa hans Stortrøje. Jeg tager mig en Slurk og vil stikke Flasken ned paa dens Sted igen, da Hans slaar Øjnene op og si'er:

Værs'go', gener Dig ikke!

Jeg troede, at Du sov, Hans? si'er jeg. Det er en kold Nat. Hvordan ligger Du?

Jeg ligger daarligt! svarer han. Det er ogsaa den forbandede Strandvaskers Skyld alt sammen. Hvorfor lod Du ham ikke gaa, som jeg sagde?

Herregud, Hans; man har dog menneskelig Følelse!

Ja, naar han endda kunde gavne os! svarede Hans. Og saa rejste han sig over Ende, og vi saa' en Stund paa hinanden.

Véd Du, hvad jeg har ligget og tænkt paa? sa'e Hans.

Det kunde kanske være, at jeg kunde gætte. Véd Du, hvad jeg tænker paa, Hans?

Det skulde da aldrig være paa hans Støvler? spurgte han og rejste sig helt op og gav sig til at banke sine Arme sammen.

Vi gik hen til Baaden, og Hans løftede lidt ved Presenningen nede ved Fodenden af ham.

Det er nye, gode Støvler! si'er Hans.

La' være! si'er jeg.

Jeg tør bande paa, at ingen har lagt Mærke til, om han har Støvler paa eller ej! si'er Hans.

Jeg gik lidt væk for at se, om Jens sov, og da jeg nu kom tilbage igen til Baaden og saa' paa Støvlerne, som skinnede vaade og blanke i Maanelyset, saa vil jeg ikke nægte, at jeg syntes, at det var nogle rigtig gode Støvler.

Nej, det gaar ikke! si'er jeg. Han er dog et Menneske med alt det, at han er død; og han ejer sit eget Tøj, og naar vi ta'er det, saa stjæler vi!

Er han et Menneske? raabte Hans. Nej, et Menneske, det er et, som er levende ligesom Du og jeg. Naar man er død, saa er man ingenting — Støv og Ler, som Præsten si'er! Og ingenting kan da umulig eje noget!

Jeg stod og grundede lidt derpaa; men jeg kunde ikke hitte ud deraf.

Ser Du, sa'e Hans. Om vi tog hans Ur eller hans Papirer, hvis han ellers har nogle, saa vilde det være Tyveri. For saadanne Sager skal Snushanerne have, som kommer i Morgen. Men en Strandvasker skal begraves i det Tøj, som han har paa sig. Det véd jeg; og hvorfor vi skulde la' Ormene gnave saadan nye og gode Støvler, det véd jeg ikke!

Jeg tog mig lidt op til Nakken, og saa spurgte jeg:

Hvem skulde da ha' de Støvler, Du eller jeg? For dele dem, det kunde da ikke nytte!

Hans saa' paa mig.

Vi kan jo rafle om dem!

Han bukkede sig og tog en Haandfuld Smaastene op.

Effen eller ueffen?

Nej, jeg vil ikke! sa'e jeg og drev væk fra ham.

Saa vil jeg! sa'e han.

Giv mig din Flaske, Hans!

Jeg tog en god Slurk, og saa gik vi hen til Baaden og gav os i Færd med ham. Hans smed Presenningen fra, og jeg tog fat i det ene Ben.

Tror Du, vi faar dem af ham? hviskede jeg til Hans.

Hva' Fanden er det, I bestiller? spurgte Jens bagved os.

Vi sprang hver til sin Side og vendte os om. Det var Jens, som var vaagnet og sad over Ende paa Klitten.

Det gaar ikke! hviskede jeg til Hans. Jens er saa utæt som en ny Balje; han kan aldrig holde Mund med noget!

Vi kigger paa Strandvaskeren! sa'e jeg til Jens.

Er han bleven levende? spurgte han.

Nej, ikke det jeg véd!

Saa kan vi jo sove videre! sa'e han og drejede sig om.

Jeg saa' hen til Hans. Men han var nu bleven skræmt ligesom jeg selv. Han drev hen og lagde sig ved Siden af Jens uden at sige noget. Og da jeg nu vilde lægge Presenningen til Rette igen over Strandvaskeren, saa skinnede Maanen ham lige i Ansigtet, ligesom Solen før havde gjort, og det var akkurat, som om han saa' paa mig og vilde sige: Din Tyveknægt!

Jeg blev ordenlig ganske underlig derved. For jeg havde aldrig før i mit Liv tænkt paa at berøve et Menneske noget og har heller ikke siden gjort det. Men dette var jo en egen Sag med ham. For, naar alt kom til alt, saa havde han dog ikke noget at bruge Støvlerne til.

Men hvordan det nu var eller ikke var, saa bøjede jeg mig ned over ham og sa'e:

Om Forladelse, Kammerat, for hvad jeg tænkte paa! Behold Du nu dine Støvler i Fred; og Godnat med Dig! Hvis Torskene vil falde nogenlunde heldig ud i Aar, saa bliver der vel nok saa meget til overs for mig til et Par nye Støvler, at jeg ikke behøver at stjæle nogle brugte fra en død Kammerat!

Og saa lagde jeg Presenningen over ham igen, og — jeg véd ikke, men det er nu saadan en Fornemmelse — det forekom mig, at han nu maatte ligge roligere, da han var sikker paa sin Ejendom. Vi vil dog alle sammen helst beholde, hvad vi har!

Da saa min Vagttørn var udløbet, saa gik jeg hen og purrede Hans.

Hvad blev det til med Støvlerne? spurgte han.

Hvad Vorherre har sammenføjet, skal intet Menneske adskille! sa'e jeg til ham. Og jeg tror nok, at det gjorde Indtryk paa ham, for den Nat blev der ingen Støvler væk, og om Morgenens kom Folkene til os ned paa Stranden, og saa var det for sent.

Konterløren kom nu ogsaa, og vi afleverede Geværerne og Sablen, som vi nok saa nyskelig stod og eksercerede med i den klare Sol.

Noget passeret paa Vagten? spurgte han.

Ikke det, der ligner noget! svarede jeg for os alle tre.

Men Hans og jeg saa' til hinanden og satte Tungen ud imod Kirken og kneb det ene Øjelaag til, og saa nyste jeg, og Hans sa'e Prosit!

Ved Middagstid kom der en Vogn oppe fra Landsognet. Det var Amtmanden. Han havde en Skriver og et Par Herrer med sig. Man kunde se paa dem, at de havde spist Frokost; det vil da sige, Amtmanden og Herrerne, — Skriversen ikke.

De kom ned paa Stranden til os, og Amtmanden pegede paa os og forklarede, at vi var Fiskere. Den ene Herre tog ned i sin Vestelomme, og jeg troede straks, at han vilde give os en Daler, men i Stedet fik han et Urglas frem, som han puttede ind i Øjet, og saa gloede han paa os og forklarede den anden, at vi var Fiskere!

Saa begyndte Amtmanden at spørge ud, og stadig forklarede han alt for de to Herrer, som nok var meget fornemme Gæster hjemme hos ham. Jeg troede egentlig, at det var Udlændinge, siden de skulde have saadan aparte Forklaringer; men da de talte dansk ligesom vi andre, saa maa jeg antage, at de aldrig havde set Fiskere før.

Jeg forklarede hele Ramsen, hvor og hvordan vi havde fundet ham. Og saa skulde han undersøges.

Det kalder Folkene her en „Strandvasker“, forklarede Amtmanden; og saa skrev den ene Herre noget op i en Bog, saa at jeg kan tænke, at han har haft en daarlig Hukommelse.

Vi vendte alle hans Lommer; men vi fandt kun en Skindpose, og den var saa m \ddot{a} r og fugtig, at den gik skift ad. Jeg gav Indholdet til Amtmanden, som havde taget Handsker paa, og hans Skriver skrev op, hvad der var i den. Der var en tysk Banko-Sedd \ddot{e} l, som Amtmanden vurderede til henved syv Daler dansk. Der var et Stykke af et engelsk Brev, hvori Amtmanden sa'e, at der ingen Mening var, og saa var der nogle hollandske Kobberskillinger.

Det var ikke meget! sa'e Amtmanden, og det havde han i Grunden Ret i. Saa snakkede han lidt med Konterl \ddot{a} ren, og det var nok noget om Begravelse; og saa gik de op til Vognen og k \ddot{o} rte af Sted.

Om Eftermiddagen blev Strandvaskeren begravet et Stykke vester for Byen nede i Udkanten af Strandmarken. Vi var en hel Del Fiskere, som stod omkring og saa' til. Kapellanen smed tre Skuffer Jord paa ham, og alle tog vi Huerne af og saa' ned for os og sa'e ingenting. Og medens jeg stod saadan, saa tænkte jeg paa, at det var rigtig rart, at han havde faaet Stavlerne med sig, selv om de ikke kunde g \ddot{o} re ham nogen videre Gavn der, hvor han laa.

Saa gik Kapellanen; men vi blev staaende, og vi tænkte vistnok alle paa det samme, at det i Grunden var saa fattigt, at saadan en stakkels forlist S \ddot{o} mand ikke skulde ha'e nogle Ord med sig. Og Jens, som stod ved Siden af mig, begyndte at se sig omkring og hale op i Buksefinningen, og da jeg nok kunde fornemme, hvad det var, der uroede ham, saa st \ddot{a} dte jeg ganske sagte til ham, og sa'e: Op med Roret!

Saa gjorde han et Skridt frem, og med Huen i N \ddot{a} ven sa'e han:

H \ddot{o} r nu, Folkens. Det er muligt, at jeg kan komme i Ulejlighed for det; men lige meget, saa lad mig det. Jeg synes bare, at han, som nu ligger for Dr \ddot{a} g her, skulde ha'e en Hilsen med fra dem, der har bugseret ham i Havn, og fra dem, der har set paa, at han er kommen til Bolv \ddot{a} rk. En Bonde gaar hele sit Liv igennem og ser paa den Seng, hvor han skal give Vejret fra sig i. En Fisker og S \ddot{o} mand han kan aldrig sige, hvor han kommer til at ligge. Ingen v \ddot{e} d, hvor han er kommen fra, som nu er fort \ddot{o} jet her, men derfor skal vi alligevel sk \ddot{a} nke ham en kammeratlig Tanke og kanske et Tr \ddot{a} kors eller et Stakit, som vi kan skillinge sammen til. Og naar jeg eller Hans eller Ole eller Per, eller enhver af os alle sammen skulde nogen Sinde komme til Fortr \ddot{a} d og drive op i en fremmed Landing, saa vil vi haabe, at Fiskere og S \ddot{o} m \ddot{a} nd vil g \ddot{o} re det samme ved os, som vi g \ddot{o} r ved ham — uden at vi kender ham eller v \ddot{e} d, hvem han er, eller nogen Sinde maaske faar Tak derfor. Men saadan skal det v \ddot{a} re mellem Fiskere. Og derfor: Gud v \ddot{a} re med ham!

Amen! sa'e Lodsoldermanden og vi alle sammen.

Saadan blev han begravet. Og Jens gik det meget godt; men Aaret efter var det, at Hans druknede paa Amerika, da han var taget ud som Matros. Og jeg selv fik saadan en svær Gigt, som jeg har gaaet og hevet med siden den Tid. Men jeg har ofte tænkt paa Strandvaskeren og paa hans Støvler.“
